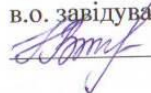

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та
психології дошкільної та початкової освіти
протокол № 3, від 07.09.20 р.
в.о. завідувача кафедри
 (Наталія ВОРОПАЙ)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 16.4 ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ

Освітня програма «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	ОК 16.4 Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень
Викладач (і)	Цюпак Ірина Миколаївна
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391
Контактний тел..	0953670004
E-mail викладача:	irinacupak@gmail.com
Графік консультацій	Тиждень А, середа 5 пара, 206 аудиторія

1. Анотація до освітньої компоненти. Змістовний аспект освітньої компоненти пов'язаний з інформаційною і методичною допомогою в усвідомленні теоретичних та методичних засад методики формування елементарних математичних уявлень у дошкільників; закономірності засвоєння дітьми елементарних математичних уявлень; програми, принципи, методи, прийоми, форми навчання дошкільників елементам математики.

2. Мета та цілі освітньої компоненти: опанування студентами науково-теоретичними та психологічними, методичними основами освітньої компоненти "Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень"; засвоєння студентами знань, умінь та навичок організації та проведення різних форм роботи з дітьми дошкільного віку з формування елементарних математичних уявлень в різних вікових групах; оволодіння вміннями та навичками підбору дидактичного матеріалу в процесі проведення різних форм роботи з дошкільниками для формування елементарних математичних уявлень.

3. Компетентності та програмні результати навчання.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність до планування, прогнозування і передбачення наслідків своїх дій, рефлексії.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей раннього і дошкільного віку.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

КЗ-10. Використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-16. Проєктувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин денна	16	14	60
заочна	12	8	70

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2020-2021 денна, заочна	1	Дошкільна освіта	4	Обов'язкові компоненти освітньої програми

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Віртуальне навчальне середовище (сайт), відео, навчально-методичні комплекси дисциплін.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

7. Політика курсу

Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо) й невиконані завдання повинні бути відпрацьовані та надані викладачу в день консультації. Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять.

Щодо правил поведінки на заняттях: активна участь учасників освітнього процесу в обговоренні тем вивчення, диспутах тощо, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Методичні основи методики формування елементарних математичних уявлень у дошкільників					
Академічних годин: л. – 4 год.; пр. – 4 год. З.ф.: л. – 4 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 10 год.	Тема 6. Методика розвитку у дошкільнят уявлень про величини і їхня вимірюванні ПЛАН 1. Аналіз програмних завдань. 2. Методика вирішення кожного завдання: а) попередня робота; б) особливості наочного матеріалу; в) методика навчання; г) етапи ускладнення; д) дидактичні ігри та вправи.	лекція	1-10.	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391	
		практичне			
					Практичне 1 (8 балів за умови виконання кожного завдання, якість та його повнота)

			<p>Зверніть увагу, ігри мають здійснювати активізацію словника відповідно до параметрів:</p> <p>а) «довгий - короткий», «довше - коротше», «однакові по довжині»;</p> <p>б) «широкий - вузький», «ширше - вужче», «однакові по ширині»;</p> <p>в) «високий - низький», «вище - нижче», «однакові по висоті »;</p> <p>г) «товстий - тонкий», «товще - тонше», «однакові по товщині».</p> <p>3. (2 б.) Одну з ігор провести використовуючи наочність демонстраційну та роздаткову.</p> <p><i>Практичне 2</i></p> <p>1. (2 б.) Підібрати дидактичну гру для розвитку окоміру.</p> <p>2. (2 б.) Підібрати дидактичну гру для закріплення вміння викладати предмети в зростаючому і спадному порядку за розміром (викладати серіаційний ряди).</p> <p>3. (2 б.) Підібрати дидактичну гру для закріплення уявлення про об'єм, вимірювання об'єма рідких або сипучих речовин (на вибір) умовними мірками.</p> <p>4. (2 б.) Підібрати дидактичну гру для закріплення уявлення про масу предметів і її вимірювання умовними мірками.</p> <p>5. (2 б.) Одну з ігор провести</p>	<p>8 балів</p> <p>10 балів</p>
--	--	--	---	--------------------------------

				використовуючи наочність демонстраційну та роздаткову	(заочна форма)
Академічні години: л. – 4 год.; пр. – 4 год. с.роб. – 10 год З.ф.: л. – 4 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 20 год.	Тема 7. Методика розвитку в дошкільників уявлень про форму й геометричні фігури ПЛАН 1. Аналіз програмних завдань. 2. Методика вирішення кожного завдання: а) попередня робота; б) особливості наочного матеріалу; в) методика навчання; г) етапи ускладнення; д) дидактичні ігри та вправи.	лекція	1-10.	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391	
		практичне		<p><i>Практичне 1</i></p> <p>1. (2 б.) Підібрати 3 дидактичні ігри/вправи для дошкільників по складанню геометричних фігур з лічильних паличок (вік, мета, матеріал, хід роботи – інструкція...).</p> <p>2. (2 б.) Підібрати дидактичні ігри/вправи на групування плоских геометричних фігур (робота з множинами) за зазначеною ознакою: різні за формою, розміром, кольором, величиною...</p> <p>3. (2 б.) Підібрати дидактичні ігри/вправи на викладання серіаційного ряду із трьох плоских геометричних фігур.</p> <p>4. (2 б.) Одну з ігор провести використовуючи наочність демонстраційну та роздаткову.</p> <p><i>Практичне 2</i></p> <p>1 (4 бали: 3 б. – за конспект + 1 б. за демонстрацію).</p> <p>Розписати фрагмент ознайомлення з об'ємними геометричними фігурами дотримуючись послідовності роботи:</p> <p>а) Демонстраційна робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розглядання й називання; - обстеження дотиково-руховим 	8 балів
					8 балів

			<p>шляхом і словесний опис фігури; - різноманітні дії з моделями (катати, ставити й ін.) для виявлення істотних властивостей; б) Робота з роздатковим матеріалом: -підібрати дидактичну вправу, гру на закріплення уявлення про обрану об'ємну геометричну фігуру (угруповання, викладання серіаційних рядів тощо).</p> <p>2. (4 бали) Підібрати дидактичну наочність при визначенні об'ємної форми, оформити у вигляді презентації: 1) предмети з яскраво вираженою цільною формою; 2) предмети приблизно схожі на ту або іншу фігуру; 3) частини предметів; 4) зображення об'ємних предметів на малюнках; 5) завдання на уяву (без наочності).</p>	10 балів (заочна форма)
		інд. робота	<p>Оформити презентацію «Дидактична наочність при визначенні об'ємної форми»: 1) предмети з яскраво вираженою цільною формою; 2) предмети приблизно схожі на ту або іншу фігуру; 3) частини предметів; 4) зображення об'ємних предметів на малюнках; 5) завдання на уяву (без наочності).</p>	2 бали 10 балів (заочна форма)
Модуль 2. Практичні аспекти формування елементарних математичних уявлень дошкільників				

<p>Академічні години: л. – 4 год.; пр. – 2 год.</p> <p>З.ф.: л. – 2 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 10 год.</p>	<p>Тема 8. Методика розвитку просторових уявлень у дошкільників</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Аналіз програмних завдань.</p> <p>2. Методика вирішення кожного завдання:</p> <p>а) попередня робота;</p> <p>б) особливості наочного матеріалу;</p> <p>в) методика навчання;</p> <p>г) етапи ускладнення;</p> <p>д) дидактичні ігри та вправи.</p>	лекція	1-10.	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391	
		практичне		<i>Практичне</i> Скласти ігротеку за освітніми завданнями теми: демонстрація роботи з дітьми щодо організації і проведення рухливих, дидактичних ігор, вправ, тощо на орієнтування в просторі.	8 балів 10 балів (заочна форма)
<p>Академічні години: л. – 4 год.; пр. – 2 год.</p> <p>З.ф.: л. – 2 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 10 год.</p>	<p>Тема 9. Методика розвитку уявлень про час у дошкільників</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Аналіз програмних завдань.</p> <p>2. Методика вирішення кожного завдання:</p> <p>а) попередня робота;</p> <p>б) особливості наочного матеріалу;</p> <p>в) методика навчання;</p> <p>г) етапи ускладнення;</p> <p>д) дидактичні ігри та вправи.</p>	лекція	1-10.	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391	
		практичне		(4 бали) Скласти конспекти занять з математики для дітей дошкільного віку за напрямками ФЕМУ дотримуючись вимог (тема 2): V. «Орієнтування в часі». (2 бали) Демонстрація занять, само-, взаємоаналіз	8 балів 10 балів (заочна форма)
<p>Академічні години: л. – 0 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 50 год</p> <p>З.ф.: л. – 2 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 20 год.</p>	<p>Тема 10. Моделювання математичного заняття у ЗДО</p>	практичне		Демонстрація занять, само-, взаємоаналіз	2 бали
		інд. робота		Скласти конспекти занять з математики для дітей дошкільного віку за напрямками ФЕМУ дотримуючись вимог (тема 2): I. «Кількість і лічба(рахунок)». (2 бали) II. «Величина». (2 бали) III. «Форма». (2 бали) IV. «Орієнтування в просторі». (2 бали)	8 бали 10 балів (заочна форма)
Усього	денна: л. – 16 год.; пр. – 14 год.;	екзамен		http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391	40 балів

	с.р. – 60 год. заочна: л. – 12 год.; пр. – 8 год.; с.р. – 70 год.				
--	---	--	--	--	--

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Методичні основи методики формування елементарних математичних уявлень у дошкільників (34 балів)

Критерії оцінювання та бали

Модуль 2. Практичні аспекти формування елементарних математичних уявлень дошкільників (26 балів)

Критерії оцінювання та бали

Екзамен (40 балів)

Критерії оцінювання відповіді на екзамені (усної, письмової, творчої).

Перший рівень – початковий. До 5 балів отримує студент, якщо він дав незадовільну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів: **0-5 балів.**

Другий рівень – середній. Максимально 20 балів отримує студент, якщо відтворює основний навчальний матеріал, до 10 балів, якщо дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав поверхові знання понятійного апарату і спеціальної літератури, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності: **6-20 балів.**

Третій рівень – достатній. Максимум 30 балів студент отримує, якщо знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також він у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел, самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень: **21-30 балів.**

Четвертий рівень – високий. Максимально можливу оцінку 40 балів за умови, якщо здобувач дав правильну і вичерпну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ і навів приклади з практики. Студент має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення: **31-40 балів.**

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Брежнева О.Г. Формування елементів математики у дітей дошкільного віку : метод. рек. до семінар. і практ. занять / О.Г.Брежнева, С.Й.Щербакова. – Маріуполь, 2006. – 97 с.

2. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників. Методичний посібник. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. – 160с.

3. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики у дошкільників. Київ: Вид-во Європейського університету, 2011. 262 с.

4. Фрейлах Н.И. Методика математического развития (краткий курс лекций в опорных конспектах, схемах, таблицах). - М.: Форум, 2015. - 240 с.

Додаткові

5. Сазонова А.В. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010 – 248с.

Інтернет-ресурси

6. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників. Методичний посібник. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. – 160с. URL: <http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/226/1/Zaytseva%20L.%20Metodyka%20orhanizatsiyi%20indyvid.%20roboty%20v%20protsesi%20formuvannya%20u%20ditey%20doshk.%20viku%20elementarnoyi%20matem-noyi%20kompetentnosti.pdf>

7. Белошистая А.В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников: Вопросы теории и практики: Курс лекций для студ. Дошк. Факультетов высш. Учеб. Заведений. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 400с.:ил. URL: <http://padabum.com/d.php?id=41416>.

8. Дорошенко Т.М., Мацько В.В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч. посіб./упоряд.: Т.М.Дорошенко, В.В.Мацько – Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. – 96с. URL: <http://www.pu.org.ua/Теорія%20та%20методика%20формування%20елементарних%20математичних%20уявлень.pdf>.

9. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навч. посібн. для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / укладач Л. В. Іщенко. Вид. 2-ге, перер. та доп. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – 149 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1267/1/Педагогічний%20супровід%20формування%20елементарних%20математичних%20уявлень.pdf>

10. Щербакова К. Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників. Київ: Вища школа, 1996. – 94 с. URL: http://www.d-learn.pu.if.ua/data/users/56/import/sherbakova_k_i_metodika_formuvannya_elementarnih_matematichn.pdf

11. Електронний варіант курсу.